

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 3 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapi kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1908.

XXXVII. évfolyam 269. szám.

Hétfő, nov. 23.

Dohányzó gyermekek.

Irta: Dr. Czirbusz Géza.

Nagyberek, nov. 23.

A gyermekvédelem lelenc- és gyermek-
kórházairól, gyermekek felruházásáról, el-
helyezéséről, de arról nem gondoskodik,
mert nem gondoskodhatik, hogy az az
életben fenntartott gyermek normálisan
fejlődjék, idő előtt el ne satnyuljon, bitang
szokásokat ne vegyen föl s elnyomorodott
izom és idegrendszerrel ne szaporítsa a
testi, lelki proletárok számát.

Ez a közegészségi kérdés nálunk a
közigazgatáshoz tartozik s a szociálpoliti-
kusok méterje.

Szatmármegye alispánja 5 évvel ezelőtt
egyenesen szociálpolitikai megokolással el-
tiltotta a 15 éven alul való falusi fiatal-
ságnak a tánchelyeken és korcsmákban
való megjelenését s az okos rendeletet
Zala-, Vas- és Győrmege követte. A
renitenskedő legénykéket és leányzókat
egyszerűen elviszi a zsandár a hűvösre,
vagy pénzbírsággal sújtja a szülőket és a
korcsmárosokat. Eleinte duzzogtak a meg-
bírsgoltak, későbbben azonban belátták,
hogy a község fizikai és morális javára
vált az alispán intézkedése.

Egy-két törvényhatóságú város rendőr-
kapitánya meg a dohányzó gyerekeket
bünteti — mi igen megszivlelendő és
utánzásra méltó eljárás.

A dohányzás nemcsak az utcákon
cellengő gyermekek, hanem kivált az
iparosinasok és diákság között grasszáló
rossz szokás.

Statisztikai kimutatások szerint a
diákság 18—36% cigarettázik, a dohányzó
iparostanulók arányszáma még ennél is
nagyobb. Az utóbbiakat nem ismerem

közelebb, nem is szólok tehát a cigaret-
tázók rossz és káros hatásáról náluk a
gyermek testi lelki épségére, de a cigarettázó
diákjaimról tudom, hogy szórakozottak,
maguk elé bámészkodók, hülyén merengők,
idegesek, sápadtak, reszketős kezűek, rekedt
hanguak, lustasággal és gyöngülő emlé-
kezettel sujtott lézengői a tanulócseregnek,
amely hivatva van Magyarország jövőendő
intelligenciáját, vezető elemét megalkotni.

Ezen a bajon segíteni kell, mert ideg-
gyöngye, rossz gyomru, lusta, erélytelen,
egyre butuló, zsidbadt izmu és akaratu
naplopó intelligenciától mentse meg az Ur
Isten a mi különben is szegény hazánkat,
Magyarországot. Különösen a memoriára
és látószervekre hat kártékonyan a dohány-
zás, már pedig örökké igaz, csak annyit
tudunk, amennyit emlékezetünkben meg-
bírnunk tartani s az egész Shakespeart
könyv nélkül tudó Bismark, a Tripartitum
minden §§ szószerint idéző Deák Ferenc,
a költségvetés számadatainak a tizedes
törtékig pontos felsorolója Wekerle Sán-
dor nem csupán értelmi erejüknek, hanem
nagy emlékező tehetségüknek köszönik
szellemi kiválóságukat és fényes elő-
menetelüket.

Svédországban és Svájcban, hol min-
den fiúnak ép karjára és tiszta eszére van
szüksége az országnak, — az ifjúság
megmentését a törvényhozás tette magáévá
s megparancsolta alattas hatóságainak,
hogy irgalom nélkül akadályozzák meg a
fiatal test megromlását a dohányzási tila-
lom és korlátozás legszigorubb végrehaj-
tásával. De még a szabad Amerika is be-
látta a bagózás ocsmány voltát s a
cigarettázásnak idegbomlasztó veszedelmét
és rendőrileg korlátozza legalább az

utcákon, iskolákban és internátusokban a
métély idétlen elterjedését. A nyugat-
európai társadalom illedelmetlennek tartja
a korcsmákban, fürdő- és étkezéshelyiségek-
ben, színházakban, koncert és egyéb ter-
mekben, ahol a jobb társaság szokott
egybegyülni, a füstölést, Párisban még az
utcákon is kéri az embert, ne rontsa el
bagószagával és dohányfüstjével a jó
levegőt, közös kincsünket, melynek fogyasz-
tására még nincsen adó kivétel, — s mon-
dom — a jobb körökben enyhül ez a
400 esztendő bolond szenvedelem.

Természetesen példa adás kell első
sorban. Ha Amerika felfedezése előtt meg
tudott élni az európai emberiség dohány
nélkül, ha a gyöngéd nem, legalább zömét
véve, el nem csufította szájacskáját, lehele-
tét és fogsorait dohányfüsttel, — miért nem
lehetne leszoktatni a tanuló ifjúságot a
cigarettázásról? Tessék csak szigoruan
megparancsolni a tankerületi főigazgatóknak
és tanfelügyelőknek, hogy iskola helyisé-
gekben egyáltalán tilos a dohányzás, hogy
a folyósokon, tanácskozó termekben való
pöfékelés és szivarcsutkák elhajigálása nem
csupán illedelem és esztétika ellenes dolog,
hanem direkte pedagógiai botlás, kárhoza-
tosan rossz példaadás. Tessék szigorú pénz-
bírságot és fogságot ráronni nemcsak a
gyermekre, kit dohányzáson rajtacsipnek,
hanem a szülőkre, iparos mesterekre, kik
eltűrnek otthon vagy a műhelyekben a
serdületlen tanulók dohányzását. Tessék az
elárúsítás jogának elvesztésével büntetni
azokat a trafikosokat (be sokféle kos van
a világon!) kik gyermekeknek dohányt,
szivart, cigarettát eladni merésznek. A rend-
őrség meg válogatás nélkül üldözze az
utcákon füstölgető gyerekeket s a több-

A „TORONTÁL“ tárcája.

Pipákról.

Amint haladunk előre az időkben, kezdjük
egyre jobban megbecsülni a multat. Az esz-
tendők futása szemüveget rak az emberi szemre
s ezen keresztül szebbnek tetszik minden, apró
alakok nőnek meg, régi hibákra terül a kegyes
megbocsátás fátyola. Előszedjük azokból a haj-
dani tárházakból a relikviákat s tudományágakat
alapítunk a tiszteletükre.

Hát, alásan jelentem, ezek a gyűjtések
hiányosak lesznek mindaddig, amíg össze nem
szedődik a pipa története mindazzal egyetem-
ben, ami rá vonatkozik. Mert pipálhat a török
napestig, szoríthatja agyara közé apró jószágát
az angol, egyiküknek a holmija sem közelítheti
meg a magyar pipát, a magyar ember kiegészítő
részét.

Ethnografia immár ez is, tessék elhinni,
mióta cigarettet sodor a számadó juhász, aki
voltaképpen nem is számadó juhász, hanem
uraságotól levett kemény-kalapban járó iparos-
segéd, — nem feledvén el, hogy egyre keve-
sebb lesz a legelők kihatása folytán a
juhnyáj is. Kell az ethnografia, már hogyne
kellene, hiszen egyre jobban tér el a magyar
az ősi hagyományoktól, figurás utánzója
lesz — szögletes formában persze — min-
den külföldi bolondságnak, lovagló-nadrágban
jár a boltos-segéd s a napidijas irnok fityegőt

akaszt a botja végére, hadd gondolják civil-
ben járó huszárnak. Csak azzal nem törö-
dik senki, ami a saját levegő-köréhez tartozik
s bizony-bizony az urtól tanul elformálanodást a
paraszt is.

Gavalléros dologként szerepel az angol pipa,
holott mi köze ennek a magyar pipázáshoz?

Itt-ott, régi kuriák omladozó vakolata köré-
ben, vagy hivatalok fenekén, ahol ott felejtettek
valami öreg urat, találkozunk még a pipával s
látjuk szakszerű tömését, szivását, hogy a tajték
ne kapjon foltot, hanem úgy szivódjék, amint az
megkívántatik. De ez is ritkaság, mert hiába van
Mezey Péternek, a veterán színésznek az ország-
ban a legszebb pipagyűjteménye, mit ér az egész,
ha Péter bácsi cigarettázik!

Valamikor régen nagy tudomány volt a
pipa-tudomány s szép példányért lovat is ese-
reltek. És ebbe a szakba tartozik Bérczy nász
története is.

Bérczy nász ugyanis atyafi látogatásra indult
a felső vidékekre s az atyafi kora reggel a hi-
vatalában kereste föl. Persze, hogy nagyon örültek
egymásnak, már hogyne örültek volna! És el-
beszélgettek különféle hasznos, meg célszerű
dolgokról, míg végre megszólalt a nász:

— Ugyan már, sógor, hogy tudja megállni,
hogy nem kínál meg pipával?

— Jaj, sógor, már hogyne kínálám meg,
mikor magamnak sincs ennél különb vágyam.
Azonban nem lehet, tisztára nem lehet.

— Már miért?

— Csak azért, hogy minálunk nem szabad
a hivatalban pipálni.

Bérczy nász nagy szemeket meresztett, to-
vábbá a két kezét is összezsapta szent rémü-
letében.

— Ne, te ne, hát akkor azt mondja meg,
sógor, hogy mi az isten csudáját tudnak egész
nap csinálni a hivatalban?

Azt ugyanis előre kellett volna bocsáta-
nom, — ámbár itt sem késtem el vele, —
hogy a hivatalbeli pipa más egészen, mint a
többi pipa, amannak a füstje igazgatta so-
káig a közigazgatást s nehéz kérdéseket se-
gített könnyedén megoldani, mert hiszen a
tisztánlátást élesítette. A dohányja pedig csuda
szűz magyar dohány lehetett, fináncnak semmi
köze hozzá.

Uriember mindazon helyeken tartott pipát,
ahol megfordulni szokott: a kaszinóban épp
ugy, mint a jóbarátoknál, már leginkább azért,
hogy minden körülmények között a sajátjából
szivjon. Ugyanezért a pipát (hasonlatosan a
lóhoz és a feleséghez) nem illett kölcsönbe
adni, bár aki megtette, lelke rajta. Gusztus dolga
az ilyesmi.

Kászonyi szolgabíróval történt meg, hogy
valami imposztor gazember ellopta a gyönyörű-
séges tajtékját. Mintha szakértő lett volna a
híványa, épp a legszebbre fájta a foga. De volt
ebben a dologban még valami más is.

Kászonyinak ugyanis jelenti egy reggel a
huszára, hogy az éjszaka elhajtották az egyik

KÉZIMUNKARAKTÁR MINDENFÉLE MINŐSÉGBEN

984-55

BENÓ TESTVÉREKNÉL EZELŐTT KOKITS A. F.

RÖVID-, DIVAT- ÉS JÁTÉKÁRU KERESKEDÉS „A PILLANGÓHOZ” NAGYBECSKEREK.

szőrösen visszaesőket büntesse, nem mint kihágókat, hanem mint a közegészség szándékos megromlót.

Akkor talán elejét vesszük a serdületlen gyermekek idő előtti bolond-passziójának és életfajulásának és lassanként — utánzó hiányában — a magyar társadalom is tudatára ébred annak, hogy kár milliókat elfüstölni és megromlani vele a saját és nemzedéke jólétét.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) november hav előadásai a következők:

November 25-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Nov. 25. Tenyész baromfi vásár.

December 7. Közig. bizottság ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Hivatalvizsgálat.** A bánlaki járásban folyó hó 20-án Botka Béla főispán Szilágyi Alberti megyei aljegyzővel és Krumenacker Ferenc számvizsgálóval hivatalvizsgálatot tartott, mely alkalommal a vizsgálatot vezetőik megelégedésére minden példás módon találtatott. Ez alkalommal a főispán gróf Karátsanyi Jenő v. b. t. t. vendége volt.

— **Harcászati lövészet Nagybecskereken.** Hrabár János tábornok tegnap Temesvárról Nagybecskerekre érkezett s a Rózsa-szállodában szállt meg, ahol este a 29. d. gyalogezred itteni zászlóaljának tisztikara közös vacsorán vett részt. Hrabár tábornok a délelőtti folyamán szemlélet tartott a pótartalékosok és az ujoncok között, majd részt vett a harcászati lövészetben, mely Muzslya környékén folyik. Hrabár valószínűleg már holnap visszautazik ismét Temesvárra.

— **Helyettesítés.** Bánlak község jegyzője, Weinhardt József 28. napi fegyvergyakorlatra vonult be, mely időre a jegyzői teendők vezetésével Szarafolyán Dezső segédjegyző bízott meg.

— **Elhalasztott jubilaris ünnepély.** Illetékes helyről vett értesülés szerint dr. Strosz Ernő zombolyai közkórházi főorvosnak e hónap 29-re tervezett jubilaris ünnepélye, a jubilaris gyengélkedése miatt elmarad.

hizóját, azt, amelyiket a legtöbb reménységgel vettek körül, mert oldalából került volna elő a finom, husos, vékony szalonna. Szörnyen bántotta a dolog, nagy indulatában nem tudott mást mondani, mint azt, hogy:

— Törjön ki a nyavalyásnak a nyaka, már mi nem kellett neki! Miért nem lopta el mindjárt a tajtékpipámat?

Amint aztán rá akar gyujtani, hült helye van a pipának.

— Ezt ugyan megmondtam, — tépte a haját, azonban óvakodott a folytatódó kijelentésektől.

Az előszobában egész sereg fel várakozott, ma ugyan jókedvében találták a szolgabíró, aki nyakra-főre róttá ki a birsógot, mintha a malacért, főleg azonban a pipáért, az egész pörösködő emberiségnek kellene lakolnia.

Talán rá egy hétre elfogták a tettet. Sok minden rabolt holmit találtak a lakásán, ott voltak földi maradványai (furesca módon eltrancsirozva és főleg megfogyatkozva) a hizónak, és ott büszkélkedett a pipa.

Mikor Kászonyi meghallotta ezt az egyik csendbizontól, rohant az alispánhoz.

— Kérlek alásan, add ki a pipámat.

— Hohó, lelkem, az nem megy ugy!

— Hát, hogy megy?

— A pipa jelenleg bűnjel s csak a tárgyalás után adható ki igazolt tulajdonosának.

— Ha kikapnám, visszavonnám a malacra vonatkozó panaszomat is.

— Nem megy, sehogysem megy. Rég keresünk a pernahajdert, isten ellen való vétek volna apasztani a bűnlajstromát.

Kászonyi nagyot sóhajtott, aztán azt mondta:

— Jól van, hát legyen ugy, bár bizonyisten copf az egész. Csupán szent barátságunkra való hivatkozással kérek még egyet: A mig meglesz a tárgyalás, szivasd a pipát egy alkalmas hozzáértővel, talán valami ügyes hajduval, hogy vissza ne menjen. Ennyit megtehetsz.

Sz. Szigethy Vilmos.

— **Vértesy Gyula Temesvárról.** Mint Temesvárról írják, szombaton délután érkezett meg Temesvárra Vértesy Gyula dr. Temesvármegye és Temesvár szabad királyi város új tanfelügyelője. Az új tanfelügyelőt a pályaudvaron Molnár István segédtanfelügyelő és a tanfelügyelőség tisztikara, valamint a temesvári népiszkolák igazgatói fogadták. A tanfelügyelő és a tanítószeg nevében Molnár István segédtanfelügyelő üdvözölte Vértesy Gyula dr.-t, aki szívélyesen mondott köszönetet a fogadtatásért.

— **A szabad liceum megnyitó előadása.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület kebelében működő szabad liceum idei előadásainak megnyitója tegnap este volt. A kulturális egyesület az első előadást a színházban rendezte eskély helyrak mellett, hogy tetemes költségeit legalább részben fedezze, a nagybecskereki közönség nagy része azonban inkább a korezmákban és kávéházakban mulatott, semhogy egy igen komoly, tartalmas és nívós előadást megnézzék. A közönséget nem csábították a föld és a világ-egyetem misztikumai, sem az igazán szép és érdekes vetített képek s így a színházban tegnap szomorú üresség ásirozott a kultúrára. A közönség — főleg az ugynevezett értelmiség — nagyrésze nem tudott lemondani a maga kis nyárspolgári vasárnapi mulatságáról, a sörről, borról, kávéházról még másfél órára sem, s míg a vendéglőkben és kávéházakban helyet sem lehetett kapni, addig a kultura helyei üresek voltak. Más városokban, még pedig nagy kulturavárosokban, ünnep számba mennek az ilyen esték s az emberek esztáznak a helyért. Bizony, bizony, holt város ez a Becskerek... Pedig a szabad liceum tegnapi előadása olyan volt, amelynél a fővárosi Uránia színházban sem igen lehet jobbat látni. Az előadó Erdős Béla tanár a földről és a világ-egyetemen nemcsak kiváló szakszerűséggel szólt, de színesen, költői lendülettel is, amelyet az ő szép előadásában mindenkinek élvezet volt hallgatni. Növelte előadása érdekességét a közel száz vetített kép, amelyek a világ-egyetem és a föld nagy misztikumait szemünk elé tárták, sóval minden tekintetben elsőrangú előadásban volt részünk, amelyért méltón megérdemelte Erdős Béla a jelenvolt közönség lelkes tapsait s megérdemli ugy a kultúregyesület, mint a szabad liceum vezetősége a legteljesebb elismerést, a mely másutt másképpen nyilvánulna meg.

— **Az iparhatóság ülése.** Nagybecskerek város iparhatósága szombaton délelőtt dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Lung Mátyásné női ruhavarrásra. Strasser Manó pedig kávéház és vendéglőre kapott iparengedélyt.

— **Az ideai fősorozás.** Az 1909-ik évi fősorozást a vármegyében a következő sorrendben tartják:

Nagybecskerek városban április 20., 21., 22. A nagybecskereki járásban: április 23., 24., 26., 27., 28., 29., 30.;

Nagykikinda városban március 25., 26., 27., 28., 29.;

a nagykikindai járásban: március 19., 20., 22., 23., 24.;

a nagyszentmiklósi járásban: március 8., 9., 10., 11., 12., 13., 15., 16.;

a törökkanizsai járásban: március 26., 27., 29., 30., 31.;

a törökbecsei járásban: március 31., április 1., 2., 3., 5.;

a párdányi járásban: április 7., (8., 9., 10., 11., 12. husvét) 13., 14., 15. — A fősorozáson az 1888., 1887. és 1886. évbéli születésűek kerülnek sor alá.

Eisenstädter S. és Társai

divatruházában

:: NAGYBECSKEREK ::

megkezdődött az

„OCCASION“

eladás.

Eladásra kerülnek mindennemű maradékok (nyári cikkekben is) mélyen leszállított

:: :: áron. :: :: (1042—10.1)

— **A gabonakereskedelmi tanfolyam.** A nagybecskereki gabonakereskedelmi tanfolyam e heti előadása kivételesen nem csütörtökön, hanem kedden, 24-én délután 6 órakor fog megtartani, melyen Marton Andor gazdasági egyleti titkár és Fenyves Izsó fognak előadni.

— **Háborus hírek Nagybecskereken.** Tagadhatatlan tény, hogy különösen erre mifelénk most puszkaporos a levegő. Boszniáról, Szerbiáról és a háboru eshetőségeiről beszél ma mindenki. A kávéházakban csak ugy falják az emberek a lapoknak erre vonatkozó tudósításait, egy egy tartalékos tiszt pedig valóságos kávécsészai előadást tart a köréje csoportosuló kíváncsiaknak. Közben pedig a legriasztóbb hírek keringenek városunkra, az apák pedig reszketnek a gondolat-tól, hogy hadköteles fiaikat esetleg le fogják vinni Boszniába, ahol béke idején sincs valami nagyon gyönyörű élete a katonáknak, hát még most, amikor mindennap tartani lehet a katasztrófa bekövetkezéséről, mely Damokles kardjaként lóg fölöttünk. Tegnap és ma például híre járt annak, hogy az utolsó három korosztálybeli tartalékosokat behívják a 29. d. gyalogezredhez s az ezred le megy Boszniába, Némelyek még azt is tudni vélték, hogy a behívókat már ki is bocsátották. Szerencsére ennyire még nem tartunk. Tudósítónk ugyanis ma illetékes helyről azt a határozott információt kapta, hogy ezek a riasztó és aggodalmas hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. A nagybecskereki 29. d. közös gyalogezrednek pusztán csak a Temesváron állomásozó 3. d. zászlóalja megy le Boszniába, míg a többi zászlóaljak állomáshelyükön maradnak. Igaz, hogy a most fegyvergyakorlatra bevonult pót-tartalékosokat a nyolc hét letelte után is benn-tartják, ez azonban ne adjon okot a komoly aggodalomra, mert ez csupán a hadilétszám fel-emelésének a következménye s egyáltalán nem jelent semmiféle veszedelemet. Ami pedig a tartalékosok behívását illeti, felhatalmazást nyertünk annak a kifejtésére, hogy az erről szóló hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak, amennyiben katonai körökben erről eddig még csak szó sem esett. A katonai intézőség minden lehetőséget megtesz, hogy a polgárság kellő tájékozódást szerezzen a helyzetről. A titkolózásnak semmi értelme sem volna — mondották tudósítónknak. — egyelőre azonban minden aggodalom felesleges, eltitkolni való pedig nincs.

— **Tanitógyűlés.** A „D. T. E.“ zombolya-nagykikindai fiókegylete a múlt héten Nagy-kikindán tartotta rendes őszi közgyűlését, mely ülésnek a két járás tanítószaga, dacára a kegyetlen zord időjárásnak, elég szép számmal gyűlékezett össze. Fél 9 órakor választmányi ülés volt, mely után nyomban Práger Benő nagy-kikindai tanító a „Hangoztatásról“ tartott gyakorlati tanítást növendékeivel. A tanításhoz hozzászóltak: Sriller Károly igazgató-tanító és Knezsevity György gk. szerb tanító. Azután Reck Ottó állami iskolai igazgató, fő-köri elnök szép beszéddel megnyitotta az ülést. Az ideiglenes tárgysorozatot a közgyűlés elfogadta s számvizsgálás és új tagok felvétele után Roth Nándor horvátkikindai tanító tartott előadást. Ezután Martin János nagykikindai tanító, a fiókegylet nevezetesen a gyermeknevelés-ről tartott igen értékes felolvasást. Az előadónak a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet s elismerést szavazott. Különböző egyleti ügyek elintézése után, az indítványok során Reck elnök indítványára a közgyűlés megalapította a „Paedagógiai“ könyvtárt Zombolya székhelyvel. A gyűlés után a polgári kaszinóban ebéd volt.

— **Öngyilkos fiatalember.** Szomorú dolog, amikor valaki eldobja az életet magától, mert megcsömörlött tőle, mert ész nélkül, mohón hajtotta fel az örömök poharát, amely után nem mindig izlik többé az üdítő, a tiszta víz. Sokkal szomorubb azonban, amikor valaki az élet tavaszán, huszonkétéves korban válik meg az élettől, anelyet még nem is ismer s amelytől azonban annyi szépet, annyi jót remélhet, mert megvannak a szükséges eszközök hozzá. Ilyen eset adta elő magát nálunk is tegnap. Konkoly Rezső, a magyaróvári gazdasági akadémia végzett növendéke s fiatalágunk egyik szimpatikus tagja ugyanis tegnap délután 1 óra tájban édesatyjának Konkoly Samu nagybecskereki földbírtokosnak a város közelében fekvő pusztáján agyonlőtte magát. Mi készítette a szerencsétlen fiatalembert e végzetes tettének elkövetésére, azt biztosan tudni nem lehet, mert semmiféle írást nem

hagyott hátra, beszélnek azonban, hogy az életunt fiatal ember már évek óta melankólikus volt s valószínűleg ez a magyarázata végzetes tettének. Az öngyilkosságot csak késő délután fedezték fel, amiről azután nyomban értesítették a családot, amely intézkedett, hogy a holttestet a melencei-utcai gyászházba szállítsák, ahol még tegnap délután ravatalra helyezték. A temetés ma délután fél 4 órakor ment végbe, mely alkalommal a család iránt általános részvét nyilvánult meg. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Konkoly Samu s neje Wrana Laura mély fájdalommal tudatják legjobb fiuknak Konkoly Rezsőnek 22 éves korában f. é. november hó 22-én délután hirtelen történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme f. é. november 23-án, délután fél 4 órakor fog az ág. ev. hitvallás szertartásai szerint a Melencei-utcai gyászházból a róm. kath. sírkertbe vitetni és az anyaföldnek átadatni. Nagybecskerek, 1908. november 22-én. Isten veled drága halottunk! Konkoly Samu s neje Wrana Laura szülők. Konkoly Elvira, Konkoly Béla, Konkoly Tibor, Konkoly Ilonka testvérek. Konkoly Sándor nagybátya.

— **Elsülyedt hajó.** Rudolffgnádról vesszük a hírt, hogy ott tegnap este 6 óra tájban a Tiszatorkolatnál egy a Gutmann és Frank újvidéki vállalkozóknak kövekkal telt hajója elsülyedt. A hajón 4 ember tartózkodott, akik közül az egyiknek sikerült megmenekülni, ellenben a többi három a vízbe fullt. A vízbe fullt 2 férfi és 1 nő, akik nem tudtak már a hajóról menekülni s akiket szükség esetén buvárokkal fognak felhozni. A hatóság ez ügyben érélyes vizsgálatot indított meg.

— **A plurális választói jog ellen.** Mint Nagyikindáról jelentik, ott a szerbek és a szociáldemokraták tegnap népgyűlést tartottak, a melyen tiltakoztak a plurális választójog ellen. A népgyűlés egyébként a legnagyobb rendben folyt le, úgy, hogy a beavatkozásra semmiféle okot nem adtak.

— **A nagybecskereki országos vásár.** A november havi országos vásárnak tegnap volt az utolsó napja, amely azonban látogatottság dolgában cseppet sem volt különb az előbbi vásári napoknál. Tegnap kirakó-vásár volt, ha ugyan egyáltalán vásárnak nevezhető az az egy-két sátor, amelyet láttunk. Közönség alig volt a vásáron s aki vállalkozott is arra, hogy kimenjen, az üres tér láttára hamarosan visszafordult s így csak annyit konstatálhatunk, hogy a mostani vásár, sajnos, de nagyon rosszul sikerült.

A gyógyászat hihetetlen módon haladt a legutolsó évtizedekben. Így például ma a régi, kitűnő háziszér, a csukamájolaj is új formában kapható, mely nemcsak hátrányaitól, visszatetsző szagától és ízétől mentes, hanem feltétlenül könnyen emészthető állapotban nyújtja, ami hatásának erejét növeli. Es ez a „SCOTT-féle Emulsió”, melyet minden gyógyszerárban árúsítanak. (j)

Művészet, irodalom

* **Az Arany János-társaság pályatételei.** A temesvári Arany János-társaság az 1908. évre a következő pályatételeket tűzte ki: 1. Sztura Szilárd dr. adományából 50 koronát szatirára. 2. Arany János mint műbíráló. A terjedelme legalább 2 nyomtatott iv legyen. Jutalma a társaság pénztárából 300 korona. 3. Kivántatik a Délvidék első magyar lapjának, Pesty Frigyes Delejü-jének korfestő, kritikai ismertetése és annak hatása Délmagyarországon a nemzeti szellem ébresztésére. A terjedelme legalább 3 nyomtatott iv legyen. Jutalma Temesvármegye adományából 500 korona. A pályadíjak csak abszolút értékű műveknek adatnak ki. Az 1. és 2. tételre csakis délmagyarországi írók pályázhatnak, a 3-ik tételre bárki pályázhat. A jelgés levéllel ellátott, idegen kézzel vagy géppel írott pályaművek 1908. évi december 31-ig az Arany János-társaság titkári hivatalának (Temesvár) küldendők be.

* **Szávay Gyula két új munkája.** Debrecen város könyvnyomdávalalata Szávay Gyula költői munkáiból két új kötetet rendez ismét sajtó alá. Az egyik kötet: Világosság drámai költemény 3 felvonásban. Ezt a művet szerző Géczy Istvánnal társulva írta. A második kötet: Az ezüst pohár és más újabb versek. Mind a két kötet az idei karácsonyra jelenik meg és előfizetési áruk egyenként két korona. Megrendelések és pénzek Szávay Gyula címére (Debrecen) intézendők. Szávay Gyula egyike a legkiválóbb és legkedveltebb magyar poétáknak s már számos jeles munkával gazdagította irodalmunkat. Mostani munkái bizonyára új babérokat szereznek neki a régiekhez.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai ülésen félbeszakították a költségvetés tárgyalását és a bortörvényt vették elő, amelyet ma egy-kettőre le is tárgyaltak, úgy, hogy jóval 2 óra előtt véget ért az ülés. Ma akarták benyújtani a többség részéről az ülések meghosszabbítására vonatkozó indítványt, az aláírók azonban nem voltak jelen s így a dolgot holnapra kellett halasztani.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, aki 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Az elnöki előterjesztések után mindjárt hozzáfogtak a bortörvény tárgyalásához, melyet Bernáth Béla ismertetett és ajánlott elfogadásra.

Utána Török Kálmán beszélt s a javaslatot örömmel fogadja, majd Ivánka Milán nemzetiségi szóalt fel, aki a javaslatot szintén elfogadja, de azt a módosítást kívánja, hogy a vincellériskolában ne csak magyarul, hanem más nyelven is tanítsanak.

Miután még Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszol a felszólalásra, a javaslatot változatlanul általánosságban elfogadják.

A részleteknél Csitári Béla, Polónyi Géza, Buza Barna, Ugron Gábor, Laehne Hugó, Muzsa Gyula, Szemere György és még mások szólanak fel s egyes szakaszoknál módosításokat is nyújtanak be, amelyeket azonban Darányi nem fogad el s így a Ház a 67 szakaszból álló törvényjavaslatot részleteiben is általában elfogadja.

E közben Hoitsy Pál 159 aláírást gyűjtött a sürgősségi indítványra, azonban mikor az indítványt be kellett volna nyújtani, mindössze csak negyvenöten voltak jelen az aláírások közül s mivel azonban a házszabályok megkivánják az összes aláírók jelenlétét, az indítványt holnapra kellett halasztani.

Az ülés 2 óra előtt véget ért.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnököt a király tegnap délelőtt Schönbrunnban külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás háromnegyed óra hosszat tartott.

Közös minisztertanács.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, tegnap délelőtt 10 órakor a külügyminiszterium épületében Aehrenthal báró külügyminiszter elnöklésével közös minisztertanács volt. A minisztertanácson részt vettek: Wekerle Sándor és Bienerth báró miniszterelnökök, a közös miniszterek, Darányi Ignác földmívelési miniszter, Popovics és Szerényi államtitkárok, valamint az osztrák szakminiszterek. A minisztertanács tárgyalta Magyarország és Ausztria, valamint Románia, Bulgária, Szerbia és Montenegró közötti kereskedelmi forgalom rendezésének a kérdését és elhatározták, hogy Szerbiával ideiglenes szerződést köt a monarchia. A török bojkott mozgalomra nézve a külügyminiszter jelentette, hogy ennek megállítására kellőképpen utasította konstantinápolyi nagykövetségét, aki a szükséges lépéseket megtette. Ezzel a tanácskozás véget ért s a magyar miniszterek este 8 órakor visszautaztak Budapestre.

A fuzió.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a képviselőház folyosóján ma délelőtt beszéltek, a miniszterelnök tegnapi schönbrunni audienciáján

allítólag előterjesztést tett az uralkodónak a fuzió dolgában. A hír szerint a fuziót a vezető politikusok még a választójogi törvényjavaslat tárgyalása előtt létrehozzák.

Rákosi Viktor beszámolója.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rákosi Viktor tegnap Hajduszoboszlón beszámoló beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy a választójogi javaslatnál a kormány elfogja ejteni a hármas szavazati jogot. Szólt azután a háborus veszedelemtől, amelyről sötét képet festett.

A balkáni események.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a magyar és az osztrák kormány legközelebb el fogja rendelni a lókviteli tilalmat.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, ott egy csomó görög megtámadott egy kocsit, amelyben a görög püspök és a miniszter ült. A tömeg mindkettőjüket súlyosan inzultálta s a minisztert és a püspököt a rendőrség csak nagynehezen tudta kimenteni kezeikből. A támadók közül többet elfogtak.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Rómából jelentik, ott ismét sokat beszélnek arról, hogy a keleti kérdésben tartandó konferenciát Olaszország valamelyik városában fogják megtartani s hogy ehhez az alapeszmét Ausztria-Magyarország adta meg. Tittoni külügyminiszter e hó 28., vagy 30-dikán tartja meg Olaszország külpolitikájáról szóló beszédét a kamarában, mely alkalommal barátságosan fog megemlékezni monarchiánkról is.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, ottani beavatott politikai körök tudni vélik, hogy Oroszország lemondott a Szerbiának és Montenegrónak adandó területi kompenzációkról, illetve arról, hogy ez a kérdés a konferencia tárgyát képezze, ellenben Iswolszky semmi áron nem hajlandó Bosznia és Hercegovina kérdését oly formában levételni a napirendről, mint a hogy azt Ausztria-Magyarország kívánja.

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záralkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	26.18 — —
Rozs (novemberre)	22.54 — —
Rozs (áprilásra 1909)	23.74 — —
Zab (áprilásra 1909.)	17.44 — —
Tengeri (áprilásra)	15.16 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Összes barátainknak és jóismerőseinknek, akik a felejtethetlen feleség, anya és nővér

Merschdorf Erzsébet

halála és temetése alkalmával oly nagy részvétet tanúsítottak irántunk, továbbá azoknak is, akik koszorut küldöttek, szívünk mélyéből mondunk őszinte köszönetet.

Nagybecskerek, 1908. nov. 22.

1043—1.1

Merschdorf Rezső.

Torontál vármegye alispánja.

30893/1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. városánál a f. évben megtartandó tisztújítás alkalmával következő állások fognak betölteni és pedig:

1 polgármester, javadalmazása	4800 K.,	laktéren	800 korona,	
3 tanácsnok	egyenként 2600	"	"	600 "
1 főszámvevő	3000	"	"	600 "
1 tiszti ügyész	2000	"	"	— "
1 mérnök	3000	"	"	600 " és 160 K. irodai átalány.
1 pénztárnok	2400	"	"	500 "
1 ellenőr	2200	"	"	400 "
1 alszámvevő	1600	"	"	240 "
1 alkapitány	2100	"	"	400 "
1 közgyám	1900	"	"	400 "
1 városgazda	1900	"	"	400 "
1 járlatbiztos	1900	"	"	400 "
1 levéltárnok	1600	"	"	300 "
1 pénztári tiszt	2000	"	"	300 "

Ezen kívül választás útján lesz betöltendő egy iktatói állás 1600 korona fizetéssel és 240 korona lakbérrel és a választás alkalmával esetleg megüresedendő irnoki állás is.

Ezen állásokra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket nálam f. é. december hó 10-éig nyújtsák be:

Nagybecskerek, 1908. november 14-én.

(1037-3.3)

Jankó s. k., alispán.

V. 541/1908. végrh. sz.

1034-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881: LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bir. 1908. évi Sp. 493/3. sz. végzése következtében dr. Pap Henrik perlaszi ügyvéd által képviselt Illics Demeter perlaszi lakos javára 367 kor. 20 fill. s jár. erejéig 1908. évi október hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2920 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 100 mm. kukorica, 3 drb disznó, 1 borju, 1 szelelő rosta, 4 drb ökör és 52 drb juh nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. jár. bir.-nak 1908. évi V. 541. sz. végzése folytán 367 kor. 20 fill. tökekövetelés, ennek 1908. évi augusztus hó 15-ik napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 92 korona 80 fillérben bíróságon már megállapított költségek erejéig Perlaszon adós lakásán leendő megtartására 1908. évi dec. 12-ik (tizenkettő) napjának d. e. 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén hecsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Árverés kintüzési díj 2 kor. 40 fillér.
Perlasz, 1908. évi november 20.

Engel,
kir. bir. végrehajtó.

Automobil

(téli, nyári karusseria)

4 üléses, 16 lóerejű, alig használt, (kifogástalan) egy éves modell, tekintettel a szezonra, csak ::
5000 koronáért

azonnal eladó

KÓSA OLIVÉR

határrendőrfelügyelőnél,

:: PANCSOVÁN. ::

TATAI BRIKETT

kitünő szobafűtési szén.

Jutányos árban

azonnal szállítja:

Magyar Általános Kőszénbánya
Részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet tér 19.
1040-2.2

3921/1908. sz.

1045-2.1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett s évi 720 kor. fizetéssel javadalmazott Szentpéter községi irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket f. évi dec. 25-ig a perjamosi főszolgabíró címére annnyival inkább adják be, mert a később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Perjamos, 1908. évi november 20.

Keresztes,
h.-főszolgabíró.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Hirdetések
felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.